Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 – Adran 6

Y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau

Adroddiad Cyngor Cymuned Llanfihangel Ystrad 2025

Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 - Adran 6

Adroddiad ar Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau

2025

Cyngor Cymuned Llanfihangel Ystrad (Grŵp 2)

Cyflwyniad a'r Cyd-destun

Mae Cyngor Cymuned Llanfihangel Ystrad yng nghanol Sir Ceredigion, hanner ffordd rhwng Lanbedr Pont Steffan ac Aberaeron a hanner ffordd o'r Gogledd i'r De o'r Sir. Yn gweithredu Praesept o dan £10,000 mae'r cyngor yn gyswllt pwysig rhwng y Gymuned ac asiantaethau a chyrff llywodraethol eraill er mwyn helpu i benderfynu sut mae gwasanaethau lleol yn cael eu darparu, eu hariannu a'u blaenoriaethu.

O fyw mewn ardal gwledig mae bioamrywiaeth yn rhan o fywyd bob dydd y cynghorwyr. Mae gennym ffermwyr sydd eisoes yn gweithio'n ddyddiol ary tir ac yn ei warchod a phawb a thir neu erddi sydd yn gartref i amrywiaeth o adar a bywyd gwyllt.

Mae byw yn y wlad yn help wrth i ni fedru gweithio tuag at gyflawni'r Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol gan fod gennym nifer o lwybrau cerdded i'w mwynhau a llwybr yr arfordir hefyd o fewn ychydig o filltiroedd.

Adroddiad Gweithredu

Camau gweithredu i:	
-cynnwys bioamrywiaeth o fewn llunio penderfyniadau a chaffael	• **Ceisiadau cynllunio a newidiadau i ddefnydd tir.** Cyfeirio at adroddiadau technegwyr ac arbenigwyr amgylchedd ar unrhyw geisiadau cynllunio. • **Pryniannau.** Ystyried yr amgylchedd wrth brynu adnoddau e.e. prynu meinciau wedi eu hailgylchu yn rhan o'r gefnogaeth ehangach o warchod bioamrywiaeth. • Trafod yn ein cyfarfodydd yn flynyddol am yr hyn dylwn gynnwys yn ein bocsus blodau • Cymryd rhan mewn sesiynau hyfforddi/trafod – gweminat Un Llais Cymru 4/11/2025 er cywain cymaint o wybodaeth â phosib.
-codi ymwybyddiaeth o	• **Prosiectau arbennig.** Yn 2021 prynwyd 10 bocs blodau a'u gosod ar draws yr etholaeth. Cyflogwyd cwmni garddio lleol ag arbenigedd o gefnogi pentrefi a threfi i hybu bioamrywiaeth drwy blannu blodau cynhenid

fioamrywiaeth a'i bwysigrwydd	Rhoddwyd adroddiad yn y papur lleol- **Blodau'r Haf.** *Mae'n siwr bod nifer ohonoch yn ardaloedd Cribyn, Dihewyd a Felinfach wedi sylwi ar y bocsus blodau hyfryd sydd wedi eu gosod yn y pentrefi'n ddiweddar.* *Prynwyd y bocsus a'r blodau gan Gyngor Cymuned Llanfihangel Ystrad.* *Yn ogystal â bod yn wledd i'r llygad, mae plannu'r blodau yn rhan o waith y Cyngor wrth ystyried ei ddyletswydd i warchod a hybu bioamrywiaeth yn gyffredinol, ac mewn mannau cyhoeddus yn benodol.* *Gydag amser, y gobaith yw rhoi bocsus mewn lleoliadau eraill o fewn yr etholaeth yn ogystal â rhoi ar waith syniadau eraill i hybu bioamrywiaeth er lles ein hamgylchedd,* *Mae'r Cyngor yn ddiolchgar iawn i bawb sydd wedi bod mor barod i edrych ar ôl y blodau a sicrhau bod eu prydferthwch yn parhau i gyfoethogi'r pentrefi yn weledol ac yn amgylcheddol.* 2021 2024 • Yn 2024 newidiwyd y polisi fel ein bod yn cynnwys blodau'r maes yn y 10 bocs. • Clustnodwyd aelodau o'r gymuned ym mhob pentrefi i gymryd gofal dros ddyfrhau'r blodau dros yr haf felly'n ffordd I ysgogi trafodaeth yn lleol. • Rhoddwyd poster sut i nybu bioamryiaeth ym mhob un o'r bocsus gwybodaeth o fewn yr Etholaeth • Cyhoeddi'r polisi a'r adroddiad ar y wefan
-diogelu y prif rywogaethau a'r cynefinoedd	• Er nad oes gennym ardaloedd o ddiddordeb arbennig o ran rhywogaethau prin ry' ni'n cefnogi gwaith y Cyngor Sir drwy barchu'r newid polisi o ran torri glaswellt, bod yn ymwybodol o effaith ffosffadau yn enwedig wrth drafod ceisiadau cynllunio. • Ry' ni hefyd yn ymwybodol o Adran 7 Deddf yr Amgylchedd
-adfer a chreu cynefinoedd a rhwydweithiau ecolegol cydnerth	• Cefnogi Pwyllgor Cae Chwarae lleol i roi ystyriaeth i gadw darn o'r cae Chwarae ar gyfer hybu bioamrywiaeth yn ei gynlluniau i adfywio'r Cae. Er nad yw'r cae yn eiddo i'r Cyngor, mae hwn yn esiampl o sut mae'r Cyngor yn cydweithio â'r Gymuned leol.

-mynd i'r afael ag elfennau negyddol: lleihau llygredd e.e. defnyddio atebion yn seiliedig ar natur, mynd i'r afael â rhywogaethau goresgynnol	• Rhoi ystyriaeth i ffosffadau mewn ceisiadau cynllunio gan gymryd Cyngor arbenigol gan y Cyngor Sir. • Neilltuo arian yn y gyllideb flynyddol ar gyfer prosiectau bio-amryiwaeth. • Trafod gyda pherchennog Gerddi Cae Hir am y planhigion gorau i hybu peillio ac adfywio I sicrhau nad ydym yn plannu pethau sy'n niweidio'n cynefin e.e. perennials v. annuals • Trafod gyda Ranger Cyngor Sir Ceredigion o ran y gwaith cynnal-a-chadw o fewn yr etholaeth a'r defnyddau y mae'n defnyddio i adfer pontydd, cloddiau. • Trefnu sesiynau codi sbwriel
-defnyddio gwella a rhannu tystiolaeth	• Cyhoeddi polisiau, adroddiadau, newyddion ar y wefan a defnyddio'r bocsus Gwybodaeth i arddangos posteri
-cefnogi capasiti ac/neu sefydliadau eraill	*Gweler uchod

Arolwg o ddyletswydd Adran 6

- **Beth sydd wedi gweithio'n dda? Beth fu'r rhwystrau? Beth fyddwch yn ei newid?**

  Llwyddiant mawr oedd y bocsus blodau o ran ymgysylltiad cymunedol. Nid oedd blodau'r maes yn dderbyniol gan bawb felly penderfynwyd gosod y blodau traddodiadol yn rhai bocsus a blodau'r maes yn y pentrefi hynny lle roedd yr arbrawf wedi gweithio'n dda

  Gan fod y Cyngor wedi neilltuo arian yn y gyllideb, mi fydd y drafodaeth am gynlluniau i'r dyfodol yn parhau.

- **Sut a phryd fydd y ddyletswydd Adran 6 yn cael ei monitro a'r cynllun Adran 6 wedi'i adolygu?**

  Caiff y gwaith ei fonitro gan y Cyngor llawn gydag arweiniad gan y Clerc a gwybodaeth gan asiantaethau perthnasol.

  Gyda'r penderfyniad i neilltuo arian yn y gyllideb ers 2021 mae'r drafodaeth yn digwydd yn gyson ac yn sicr yn ystod cyflwyno cyllidebau. Cyflwynir yr Adroddiad llawn bob 3 mlynedd yn unol â gofynion Adran 6 o'r Ddedd Amgylchedd.